

Prikazi, osvrti i ocjene

NASTAVNIK U ULOZI ISTRAŽIVAČA NASTAVNE PRAKSE

(Jadranka Nemeth-Jajić, *Hrvatski književnici u nastavi*, Split, Redak, 2011.)

Da bi se s jedne strane othrvao zamkama vlastita »ukalupljivanja«, a s druge poticao i njegovao svoje stvaralačke snage te snažio stručne kompetencije, nastavnik valja neprestano svestrano sagledati i istraživati nastavnu praksu. To je na umu imala i izv. prof. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić ponudivši u svojoj knjizi *Hrvatski književnici u nastavi* metodičke modele koji će zasigurno privući pozornost učitelja i profesora hrvatskoga jezika, ali i olakšati ulazak u taj profesionalni svijet studentima odgovarajućih studija koji se tek spremaju zakoračiti u nj. Knjiga je objavljena 2011. u izdanju splitskoga Retka, a u njoj je sabrano dvanaest autoričinih znanstvenih radova koji s različitih motrišta promatraju stvaralaštvo hrvatskih prozних pisaca i pjesnika. U predgovoru se napominje da su ti metodički uradci nastajali ponajviše u prigodama znanstvenih skupova o životu i djelu tih hrvatskih književnika, a za ovu su prigodu uvršteni tekstovi dijelom mijenjani i prilagođeni. Prilozi su podijeljeni u tri cjeline: *Metodička istraživanja*, *Metodički modeli* i *Otvorene mogućnosti*.

U prvoj cjelini u obzoru su metodička istraživanja recepcijske naravi. U prilogu *Jure Kaštelan u hrvatskim čitankama* posebno se analizira kako su se društveno-povijesne i političke okolnosti zrcalile u izboru iz pjesništva Jure Kaštelana u hrvatskim osnovnoškolskim i srednjoškolskim čitankama u bivšoj državi nakon Drugoga svjetskog rata do 1991., ali i nakon uspostave hrvatske države. Ocjenjuje se koliko su pritom usklađena dva mjerila: književnoumjetničko (estetsko) i ideološko-političko. Na sličan se način u idućem članku donosi pregled zastupljenosti književnoga opusa Višnje Stahuljak namijenjena djeci i mladeži u nastavnim programima i hrvatskim čitankama. Širok je pritom vremenski protek koji istraživanje zahvaća, omeđen prvim njezinim djelom uvrštenim u čitanke 1972. pa sve do školske godine 2009./2010., dakle raspon od gotovo četrirju desetljeća. Napose se pritom osvrće na žanrovsku pripadnost uvrštenih djela i motiviranost takva izbora, koja se u profesionalnih čitatelja djelâ Višnje Stahuljak tijekom vremena donekle mijenjala. U članku *Metodički pristupi Gardaševim djelima u čitankama* osvijetljeni su komunikacijsko-

stvaralački te integracijsko-korelacijski pristup primijenjeni u udžbenicima književnosti za mlađe razrede osnovne škole, a koji za posljedicu imaju (i) pomicanje težišta sa sadržaja prema učeniku. Izvješćuje se nadalje o recepciji pjesništva Antuna Branka Šimića među mlađim naraštajima današnjih čitatelja te otkriva koliko je književnikovo stvaralaštvo poticajno i utječe li na te recipijente. U prilogu *Priče Nade Iveljić u obzoru učeničkih očekivanja* autorica upućuje na to kako se učitelj može postaviti u ulogu istraživača učeničke recepcije istodobno potičući književne interese učenika i stvarajući poticajno čitateljsko ozračje.

U sljedećoj su cjelini detaljno i sustavno predstavljeni metodički modeli provjereni u nastavnoj praksi, s obiljem koraka i smjernica za rad. U prilogu *Metodička interpretacija Nazorove Halugice* pokazuje se na koji se način u predmetnoj nastavi hrvatskoga jezika duži tekst može prirediti za čitanje s predviđanjem. Člankom *Plesna haljina žutog maslačka Sunčane Škrinjarić u nastavi lektire* upućuje se na model stvaralačke nastave radi poticanja i razvijanja stvaralačkoga izraza u učenika mlađe školske dobi. Na primjerima iz stvaralaštva Antuna Branka Šimića predstavljena su četiri metodička postupka koji mogu potaknuti učeničko pisanje u svezi sa Šimićevim stvaralaštvom: dvostruki dnevnik, semantičko-poetski pokus, RAFT metoda (akronim engleskih riječi: Role – uloga, Audience – publika, Form – oblik, Topic – tema) i zajedničko stvaranje priče. U članku *Proza u trapericama u nastavi hrvatskoga jezika* ulomak iz pripovijetke Alojza Majetića *Fintologija kao takva* postao je lingvometodičkim predloškom na osnovi kojega se obrađuje nastavna jedinica u sklopu teme o funkcionalnim stilovima u srednjoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika.

Istraživačkim se nastojanjima u cjelini *Otvorene mogućnosti* pokazuje na koje bi se načine u nastavu moglo uključiti stvaralaštvo trojice književnika čija djela nisu zastupljena u nastavnim programima: Ivana Raosa, Vlade Gotovca i Borisa Marune. Prilog *Ulomci iz Raosovih djela kao lingvometodički predlošci* naznačuje kako se ti ulomci mogu upotrijebiti za ostvarivanje pojedinih odgojno-obrazovnih ciljeva u osnovnoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika. Potom se u idućem prilogu preispituju razlozi i nudi nekoliko mogućnosti uvrštavanja književnoga stvaralaštva Vlade Gotovca u srednjoškolsku nastavu književnosti, uzimajući pritom u obzir dakako i mjesto koje si je Gotovac svojim životom i djelom priskrbio u kolektivnoj svijesti hrvatskoga naroda. Autorica je dvojila treba li u knjigu uvrstiti članak *Esejistička proza Borisa Marune* jer, naime, nema metodičkih obilježja, no naposljetku je odlučila uključiti ga kao posljednji prilog upravo kao otvorenu mogućnost. Riječ je o lingvostilističkom

pristupu kojim se otkrivaju jezičnostilski postupci svojstveni Maruni, no takva analiza svakako može potaknuti i na razmišljanje o primjeni u školskoj praksi.

Širok tematski raspon i raznovrsnost priloga zasigurno pridonose praktičnoj primjenjivosti, stoga vjerujemo da će *Hrvatski književnici u nastavi* biti nadahnuće te vrijedan i koristan prilog u promišljanju o nastavnoj praksi, kako iskusnim učiteljima i profesorima hrvatskoga jezika tako i početnicima.

Andela Milinović-Hrga